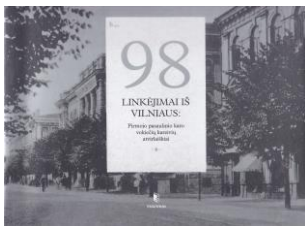
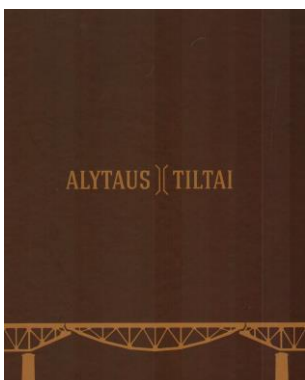

Kraštotyros leidiniai. 2021 m.

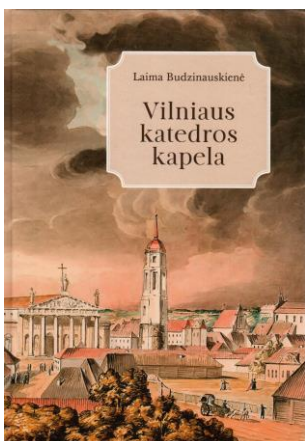
98 linkėjimai iš Vilniaus = 98 Grüsse aus Vilnius: Pirmojo pasaulinio karo vokiečių kareivių atvirlaiškiai / [sudarytojas Saulius Petrulis]; [iš vokiečių kalbos į lietuvių ir iš lietuvių kalbos į vokiečių vertė „Metropolio vertimai“]. – Vilnius: Eugrimas, [2021]. – 207, [1] p.: iliustr., faks., portr.

Knygoje išspausdinti 1915–1918 m. Vilniuje apsistojusių ar pro jį keliavusių vokiečių kareivių atvirlaiškiai, siųsti artimiesiems. Juose įamžinti karių kasdieniai rūpesčiai, išgyvenimai ir patirtys suteikia unikalią galimybę apsilankyti XX a. pradžios Vilniuje.

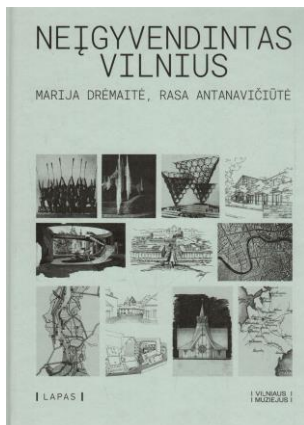
Alytaus tiltai: [knyga sudaryta šviesaus atminimo Henriko Kebeikio kolekcijos pagrindu] / [tekstų autorius Giedrius Bernatavičius]. – [Alytus]: [Diza], 2021. – 95, [1] p.: iliustr.

Knygoje pristatoma Alytaus miesto tiltų istorija, paremta kelių statybos inžinieriaus, tiltų statytojo Henriko Adolfo Kebeikio kolekcijos pagrindu. Dialogas su miestu per tiltų istorijas padės suprasti miesto daugiasluoksniškumą, per skirtingas prizmes pamatyti jo paslėptas vertybes.

Budzinauskienė, Laima. Vilniaus katedros kapela: veikla, personalijos, repertuaras XIX amžiuje: monografija. – Vilnius: Lietuvos muzikos ir teatro akademija, 2021 (Vilnius: Petro ofsetas). – 378 p.: iliustr., faks., nat.

Monografijoje apžvelgiamas XIX a. muzikinis Vilnius, šio miesto vyskupija, parapijos, bažnyčios ir vienuolynai, prie jų ir seminarijos plėtotas muzikinis ugdymas, aptariamoms žymiausios bažnytinės kapelos, Vilniaus katedra ir joje muzikavę kolektyvai, bažnytinių kapelų repertuaras, iškilaus kompozitoriaus S. Moniuszko gyvenimas ir jo sakraliniai kūriniai, sukurti gyvenant Vilniuje, rašoma apie Vilniaus katedros kapelos repertuarą ir jo kūrėjus, pradedant vietiniais kompozitoriais mėgėjais, kapelos nariais ir baigiant F. Bobrowskio, A. Dankowskio, užsienio šalių kompozitorių muzika. Papildymuose – kapelų narių, instrumentų, natų sąrašai, sudaryti remiantis pirminiais šaltiniais.

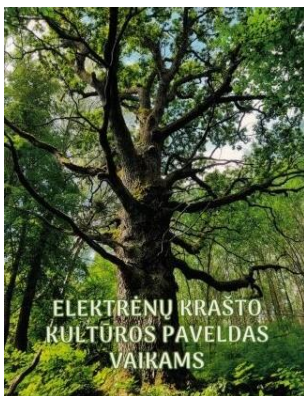
Drėmaitė, Marija. Neįgyvendintas Vilnius / Marija Drėmaitė, Rasa Antanavičiūtė. – [Vilnius]: Lapas: Vilniaus muziejus, [2021]. – 268, [2] p.: iliustr., faks., žml.

Knygoje chronologiniu, tipografiniu ir tipologiniu aspektais pristatomi neįgyvendinti XX a. Vilniaus urbanistiniai, architektūriniai, memorialiniai ir inžineriniai projektai: utopiškiausi generaliniai miesto planai, Jono Basanavičiaus namai Lukiškių aikštėje, Tautos namai ant Tauro kalno, miesto teatro pastatas, cerkvė Vilniuje dislokuotam kariuomenės garnizonui, Švč. Jėzaus širdies bažnyčia, darbininkų kolonija Miškiniai, Burbiškių ir Žalgirio rajonai, respublikinis stadionas ant Šeškinės kalvos, vaikų žaidimų miestelis „Lunaparkas“, Vilniaus marios, paminklas Adomui Mickevičiui, kiti objektai.

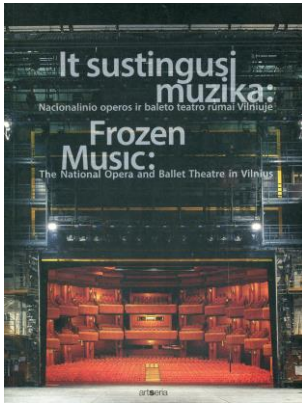
Dzūkų divonai: Alytaus kraštotyros muziejaus lovatiesių kolekcija / [katalogo sudarytoja Rasa Stanevičiūtė]; [tekstų autorės Eglė Kumpikaitė, Audronė Ragaišienė, Rasa Stanevičiūtė]. – Alytus: Alytaus kraštotyros muziejus, [2021] (Kaunas: Indigo print). – 279, [1] p.: iliustr.

Kataloge pristatoma Alytaus kraštotyros muziejaus lovatiesių kolekcija. Leidinyje pateikiamos su verpimu, audimu susijusių eksponatų nuotraukos. Medžiaga papildyta išsamia lovatiesių raštų, audimo technikų, verpalų analize, dalies eksponatų audimo schemomis. Pastarosios bus ypač aktualios tiems, kurie ne tik domisi senąja audimo tradicija, bet ir patys pasiryžta šio amato mokytis. Skaitytojams pateikiami ir pokalbių su audėjomis fragmentai, kuriuos galima išklaudyti nuskaicius kataloge esančius QR kodus.

Elektrėnų krašto kultūros paveldas vaikams / [sudarytoja Jūratė Volungevičienė]; [spalvinimo knygelės dailininkė Rima Čepienė]. – Elektrėnai: Elektrėnų savivaldybės viešoji biblioteka, [2021]. – 63, [1] p.: iliustr.

Knygelėje siekiama supažindinti vaikus su Elektrėnų apylinkių kultūros paveldu. Leidinyje gausu kultūros paveldo vertybių iliustracijų. Knygelė sudaryta naudojantis Elektrėnų savivaldybės viešosios bibliotekos knygų fondais. Kultūros paveldo pavyzdžiams iliustruoti panaudotos bibliotekos darbuotojų bei Kultūros paveldo departamento archyvo fotografijos, O. R. Šakienės surinkti krašto žmonių pasakojimai.

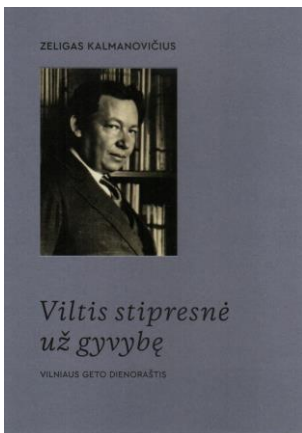
It sustingusi muzika: Nacionalinio operos ir baletų teatro rūmai Vilniuje = Frozen music: the National Opera and Ballet Theatre in Vilnius / sudarytoja Lada Markejevaitė. – Vilnius: Artseria, 2021 (Vilnius: Spauda). – 264 p.: iliustr., faks.

Lietuvos nacionalinio operos ir baletų teatro architektūrai skirtoje knygoje rašoma apie Teatro rūmų atsiradimo aplinkybes, pateikiama pastato sukūrimo istorija projektuotojų ir liudininkų akimis, pristatomos gražiausios teatro erdvės, spausdinamos teatro projektuotojų biografijos.

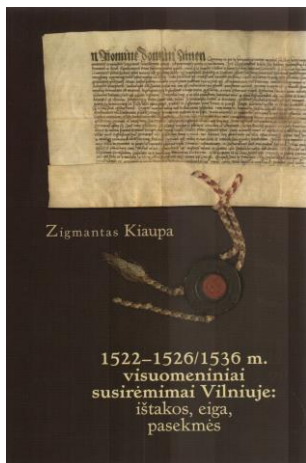
Kalinauskaitė, Rasa. Sugrįžtanti atmintis: Trakų miesto žydai. – Vilnius [i.e. Trakai]: Trakų istorinio nacionalinio parko direkcija, 2021. – 143, [1] p.: iliustr., faks., portr., žml.

Knygoje populiariai pateiktos iš mokslinių publikacijų, atsiminimų, archyvinių dokumentų ir kitų šaltinių surinktos ir apibendrintos žinios apie 1941 m. rugsėjo 30 d. Varnikų miške išžudytą bendruomenę, kurios istorija Trakuose siekia 500 metų.

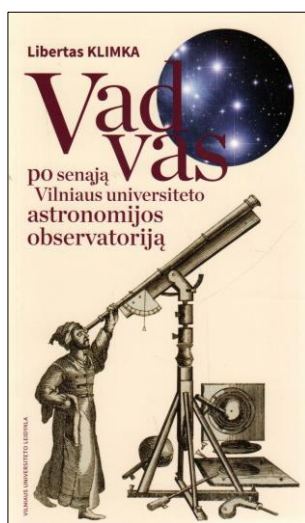
Kalmanovičius, Zeligas. Viltis stipresnė už gyvybę: Vilniaus geto dienoraštis. – [Vilnius]: Vilniaus Gaono žydų istorijos muziejus, 2021 ([Biruliškės, Kauno r.]: Kopa). – 226 p.: iliustr., faks., portr.

Lietuvos žydų kultūros puoselėtojo, mokslininko Zeligo Kalmanovičiaus dienoraštyje aprašoma Vilniaus geto kasdienybė, pateikiami apmąstymai apie žydų išgyvenimus Holokausto metu. Dr. Stanislovo Stasiulio ir Saulės Valiūnaitės įžanginiai straipsniai ir paaikškinimai padeda suvokti istorinį kontekstą, kuriame atsiskleidžia geto kultūros veikėjų rezistencinė dvasia, kova dėl galimybės išlikti visaverčiais žmonėmis nežmoniškomis sąlygomis. Knygoje atskleidžiama Z. Kalmanovičiaus vidinio pasaulio evoliucija, prieštaringi santykiai su bendradarbiais, pastangos išsaugoti žydų tautos kultūrinį paveldą.

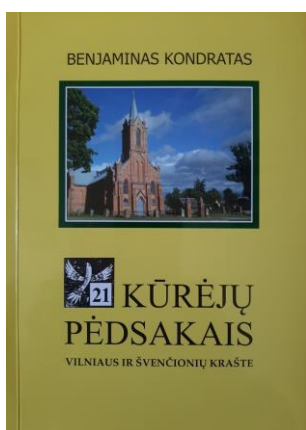
Kiaupa, Zigmantas. 1522–1526/1536 m. visuomeniniai susirėmimai Vilniuje: ištakos, eiga, pasekmės. – Vilnius: Lietuvos istorijos institutas, 2021 (Vilnius: Baltijos kopija). – 163, [1] p.: iliustr., faks.

Knygoje tiriamos XVI a. trečiajame ir ketvirtajame dešimtmėčiais Vilniaus miestiečių bendruomenėje vykusių visuomeninių susidūrimų dėl miesto savivaldos ištakos ir eiga, svarstomos jų pasekmės. Lyginami įvykiai Vilniuje ir kituose Vidurio Rytų Europos šiaurinės dalies miestuose.

Klimka, Libertas. Vadovas po senąją Vilniaus universiteto astronomijos observatoriją / Libertas Klimka; [lankytinų objektų sąrašą parengė Arūnas Gudinavičius]; [redakcinė kolegija: Arūnas Gudinavičius ... [et al.]. – Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla, 2021. – 103, [2] p.: iliustr., faks., portr.

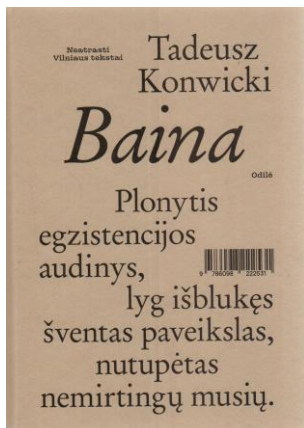
Knygoje aptariama Lietuvos astronomijos, Vilniaus universiteto observatorijos istorija, pristatomi čia dirbę mokslininkai, jų vykdyti astronominiai, geodeziniai ir meteorologiniai stebėjimai. Leidinyje pateikiami svarbiausių šios observatorijos datų ir pirmųjų vadovų sąrašai, pristatomi observatorijos pastatai ir juose saugomi vertingiausi eksponatai.

Kondratas, Benjaminas. Kūrėjų pėdsakais. – Vilnius: Margi raštai, 2004-. – kn.: iliustr.

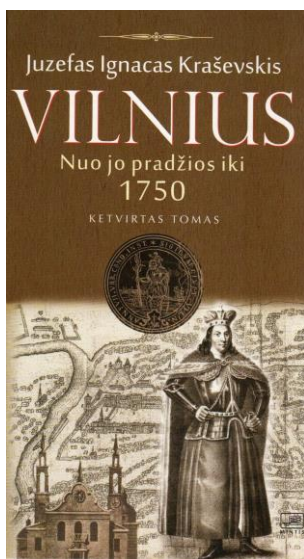
Kn. 21, Vilniaus ir Švenčionių krašte. – Vilnius: Karminas, 2021. – 335, [1] p.

Knygoje rašoma apie įvairias Vilniaus ir Švenčionių kraštų vietas, kuriuose kūrėjai gimė, augo, mokėsi, dirbo, gyveno, mirė ar buvo palaidoti. Kūrėjų biografijose spausdinamos atsiminimų, laiškų, dienoraščių ištraukos, parašytos publicistiniu stiliumi.

Konwicki, Tadeusz. Baina: [romanas]. – [Vilnius]: Odilė, [2021] (Vilnius: Petro ofsetas). – 268, [1] p.

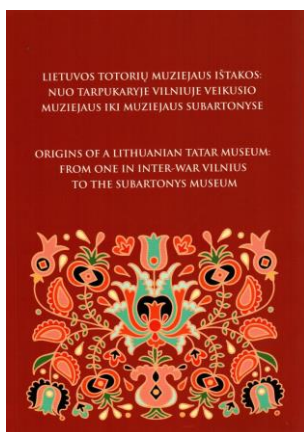
Romane pasakojama apie Pavilnyje užaugusio lenkų rašytojo Tadeušo Konwickio močiutę bajoraitę Heleną Konwicką, gyvenusią XIX a. Vilniaus krašte.

Kraševskis, Józefas Ignacy. Vilnius nuo jo pradžios iki 1750. – Vilnius: Mintis, 2014–2021. – 4 t.: iliustr., faks., geneal. schem., portr.

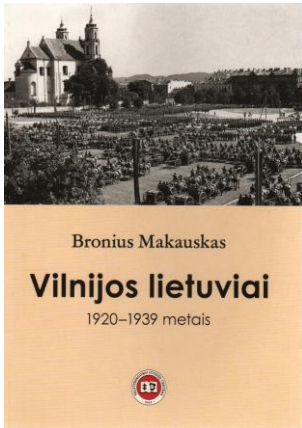
T. 4 / iš lenkų kalbos vertė Kazys Uscila, iš lotynų kalbos vertė Violeta Radvilienė. – 2021 (Vilnius: Spauda). – 301, [3] p.: faks.

Leidinio „Vilniaus miesto istorija nuo pat jo pradžios iki 1750 metų“ ketvirtas tomas skirtas Lietuvos sostinės dvasinio gyvenimo istorijai: jame pirmiausia pateikiama Vilniaus švietimo įstaigų kronika, pradedant pirmąja mokyklėle prie Katedros bažnyčios, gimnazijos ir Akademijos (dab. Vilniaus universiteto) steigimo ir veiklos istorija. Aprašomos Vilniuje nuo spaudos atsiradimo veikusios spaustuvės, jų leidybinė veikla, taip pat Vilniaus bibliotekų, archyvų istorija.

Lietuvos totorių muziejaus ištakos: nuo tarpukaryje Vilniuje veikusio muziejaus iki muziejaus Subartonyse = Origins of a Lithuanian Tatar Museum: from one in inter-war Vilnius to the Subartony's museum / [sudarytoja ir teksto autorė Galina Miškinienė]; [vertimas: Ali Vilčinskas]. – Vilnius: [Baltijos kopija], [2021]. – 55, [1] p.: iliustr., faks., portr.

Knygoje lietuvių ir anglų kalbomis pateikiama tarpukario Vilniuje įsteigto Totorių liaudies muziejaus istorija, jo kolekcijų likimas; atskleidžiama privataus Totorių muziejaus Subartonyse įkūrimo istorija, raida, aptariama keturiolika šio muziejaus veiklos metų. Leidinys skirtas visiems, kurie domisi Lietuvos etninių mažumų kultūra ir tradicijomis.

Makauskas, Bronius. Vilnijos lietuviai 1920–1939 metais / Bronius Makauskas ; [iš lenkų kalbos vertė Antanas Račis]. – Vilnius: Valstybingumo studijų centras, 2021. – 357, [2] p.

Knygoje pristatoma Lenkijos okupuoto Vilniaus krašto istorija, rašoma apie lietuvių gyvenimą šios okupacijos sąlygomis. Leidinyje analizuojama Vilnijos lietuvių švietimo, spaudos, visuomeninių organizacijų padėtis, santykiai su vietos valdžia ir nepriklausoma Lietuva, pastangos prisidėti prie krašto atgavimo, krašto istorinė raida.

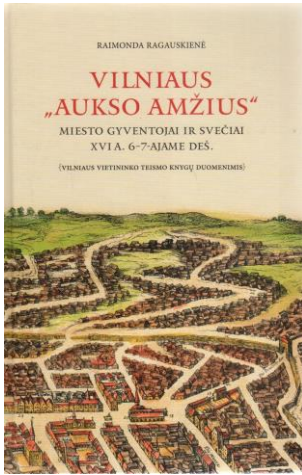
Nusikaltimų pėdsakai neišnyksta: masinės žudynės Panerių miške 1941–1944 metais / Saulius Sarcevičius, Stanislovas Stasiulis, Nikita Dobrotin, Neringa Latvytė, Dainius Michelevičius, Šarūnė Sederevičiūtė, Mantas Šikšnianas, Oksana Valionienė, Vytautas Urbanavičius; [sudarytojai Saulius Sarcevičius, Stanislovas Stasiulis]; Lietuvos istorijos institutas, Vilniaus Gaono žydų istorijos muziejus. – Vilnius: Lietuvos istorijos institutas, 2021. – 366, [2] p.: iliustr., faks., portr., žml.

Knygoje, remiantis istoriniais ir vizualiniais šaltiniais, pateikiama informacija apie masinių žydų žudynių, jų fiksavimo ir pėdsakų slėpimo eigą Panerių miške, apibendrinami 2015–2019 m. Panerių memoriale atliktų archeologinių ir tarpdalykinių tyrimų duomenys. Leidinys iliustruotas nuotraukomis, kartografinė medžiaga ir dokumentų faksimilėmis iš Lietuvos centrinio valstybės archyvo, Lietuvos ypatingojo archyvo, Vilniaus regioninio valstybės archyvo, YIVO, Yad Vashem ir Bundesarchiv'o.

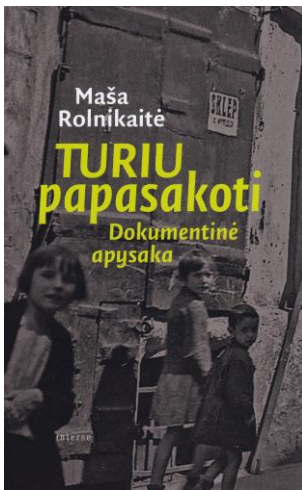
Oschry, Leonard. Vilniaus Gaono istorija = The story of the Vilna Gaon / Leonard Oschry; iš anglų kalbos vertė Lilija Talmantienė; iliustravo Ilja Bereznickas. – Vilnius: Andrena, 2021. – 97, [5] p.: iliustr.

Moksleiviams skirtoje knygelėje aptariamas žydų išminčiaus Vilniaus Gaono gyvenimas ir mokslinė veikla, pateikiamas leidinyje vartojamų hebrajų ir jidiš kalbų terminų aiškinamasis žodynas.

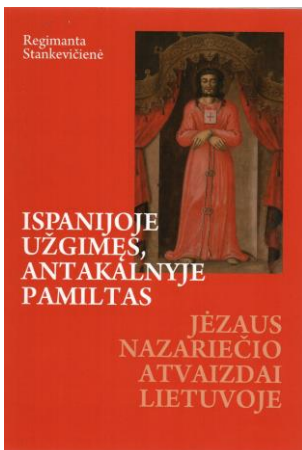
Ragauskienė, Raimonda. Vilniaus „aukso amžius“: miesto gyventojai ir svečiai XVI a. 6–7-ajame deš.: [Vilniaus vietininko teismo knygų duomenimis]. – Vilnius: Lietuvos istorijos institutas, 2021 (Vilnius: Standart Impressa). – 254, [1] p.: iliustr., faks.

Remiantis XVI a. Vilniaus vietininko ir kitų pilies teismų medžiaga, knygoje analizuojama XVI a. 6–7-ojo dešimtmečių Vilniaus istorinė atkarpa Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės sostinės klestėjimo metais. Atskiras dėmesys skirtas daugiausiai atminties apie vilniečius išsaugojusių vietininko teismo knygų istorijai ir teismo procesui, kurio metu rašytos knygos, bei pagrindiniam jų kūrėjui – Vilniaus vietininkui. Aptarti Vilniaus ir į sostinę atvykstantys pirkliai, miesto ir dvare dirbę amatininkai, Vilniaus miestietė ir mieste gyvenusi moteris, tarp gausiai paliudytų etninių mažumų analizuotas totorių atvejis. Šaltiniai suteikė unikalią galimybę pažvelgti ir į jauniausiųjų – vaikų ir jaunuolių gyvenimą mieste. Nustatyta, kad Vilniuje klestėjo prekyba, plėtėsi amatai, nemažai miestiečių vertėsi įvairiomis kitomis veiklomis: miestas aptariamam laikotarpiu išgyveno „aukso amžių“.

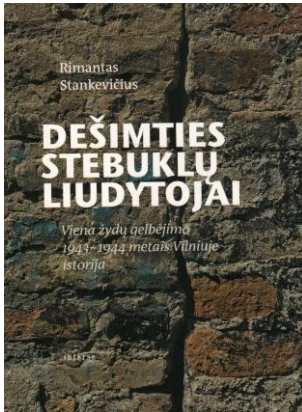
Rolnikaitė, Marija. Turiu papasakoti: dokumentinė apysaka / Maša Rolnikaitė; pratarinės autorius Linas Vildžiūnas. – 2-asis patais. ir papild. leid. – Vilnius: Inter Se, 2021. – 186, [2] p.: iliustr., portr.

Atsiminimų knyga parašyta pagal Mašos Rolnikaitės dienoraštį, įvairiais būdais fiksuotą Vilniaus gete, Štrasdenhofo (Strazdamuižos) prie Rygos ir Štuthofo koncentracijos stovyklose.

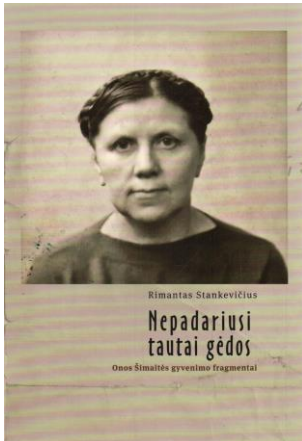
Stankevičienė, Regimanta. Ispanijoje užgimęs, Antakalnyje pamiltas: Jėzaus Nazariečio atvaizdai Lietuvoje: parodos knyga [2019, Vilnius] / Regimanta Stankevičienė; Bažnytinio paveldo muziejus, Lietuvos kultūros tyrimų institutas. – Vilnius: Bažnytinio paveldo muziejus, 2021. – 303, [1] p.: iliustr.

Monografijoje pristatoma Bažnytinio paveldo muziejuje 2019 m. vykusio paroda „Ispanijoje užgimęs, Antakalnyje pamiltas: Jėzaus Nazariečio atvaizdai Lietuvoje“. Leidinyje analizuojami parodos eksponatai, pateikiama bendra jų reprezentuoto Jėzaus Kristaus atvaizdo panorama ir raidos ypatybės, pristatomi pagal pirmavaizdį Vilniaus Antakalnio trinitorių bažnyčioje „Antakalnio Jėzumi“ įvardijami Išganytojo atvaizdai. Leidinys skirtas dailės istorijos specialistams ir visiems, besidomintiems Lietuvos kultūra, šalies istorija, katalikiškojo religinio gyvenimo ir etninėmis tradicijomis, vienuolių meninio ir dvasinio gyvenimo paveldu.

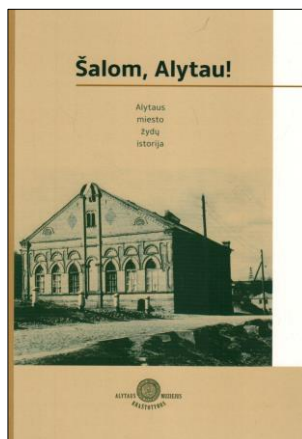
Stankevičius, Rimantas. Dešimties stebuklų liudytojai: viena žydų gelbėjimo Vilniuje 1943–1944 metais Vilniuje istorija. – Vilnius: Inter Se, 2021. – 138, [1] p.: iliustr., faks., portr.

Remiantis Lietuvos centrinio valstybės fondo ir Vilniaus Gaono žydų istorijos muziejaus dokumentais, knygoje pasakojama apie Vilniaus Šv. Ignoto gatvėje, buvusiame Benediktinių vienuolyne, įrengtą slėptuvę Vilniaus geto žydams ir jos gyventojus. Pateikiama informacijos apie slėptuvės įrengėjus Pasaulio tautų teisuolius kunigą Juozapą Stakauską, mokytoją Vladą Žemaitį ir vienuolę Mariją Mikulską.

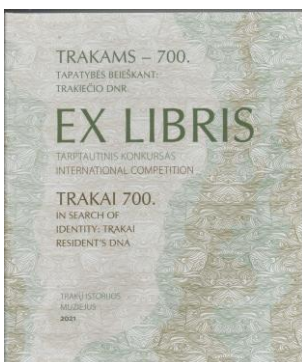
Stankevičius, Rimantas. Nepadariusi tautai gėdos: Onos Šimaitės gyvenimo fragmentai. – Vilnius: Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras, 2021. – 215, [1] p.: iliustr., portr., nuotr., faks.

Knygoje išspausdinti Pasaulio tautų teisuolės tekstai apie Vilniaus geto laikotarpį, jo atspindžius pokariniame gyvenime. Leidinyje aprašomi ir mažiau Lietuvoje žinomi O. Šimaitės gyvenimo Izraelyje bei Prancūzijoje fragmentai. Nuskenavus knygoje pavaizduotą QR kodą, galima pasiklausti įrašytą Onos Šimaitės pasakojimą apie pagalbą Vilniaus geto gyventojams, kitus žydų gelbėtojus.

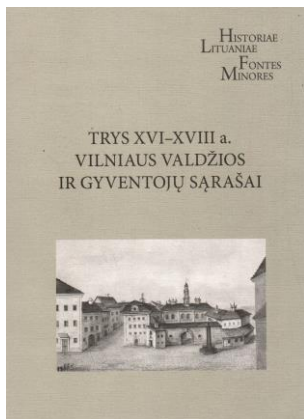
Šalom, Alytau!: Alytaus miesto žydų istorija / [sudarytojai Vilmantas Dunderis, Vilma Jenčiulytė. – [Alytus]: Alytaus kraštotyros muziejus, [2021] ([Kaunas]: Indigo print). – 128 p.: iliustr., faks., portr.

Knygoje pateikiama 1918–1940 m. Alytaus miesto žydų bendruomenės istorija. Atskleidžiamas žydų bendruomenės vaidmuo miesto gyvenime: pagrindinės veiklos, kultūrinis ir visuomeninis gyvenimas, dalyvavimas kuriant Lietuvos valstybę ir Alytaus miestą. Aptariamos emigracijos, holokausto temos, pasakojamos holokaustą išgyvenusių žydų istorijos. Pristatoma Alytaus sinagogos istorija ir jos atgimimo etapai.

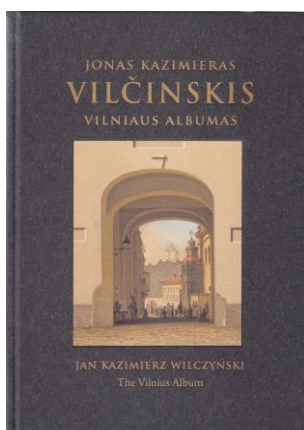
Trakams – 700. Tapatybės paieška: trakiečio DNR = Trakai 700. In search of identity: Trakai resident's DNA: ex libris: tarptautinis konkursas [2021]: [katalogas]. – Trakai: Trakų istorijos muziejus, 2021 (Vilnius: Petro ofsetas). – 183, [1] p.: iliustr.

Kataloge spausdinami Trakų istorijos muziejaus organizuoto konkurso ekslibrisai. Ekslibrisuose populiarinamas knygos ženklas ir Trakų miestas, per istorinę prizmę vaizduojamas daugiakultūris Trakų miestas, kur svarbios visos – žydų, karaimų, totorių, lenkų, rusų – etninės grupės ir bendruomenės.

Trys XVI–XVIII a. Vilniaus valdžios ir gyventojų sąrašai / Lietuvos istorijos institutas; sudarytojas Mindaugas Klovas; parengė Mindaugas Klovas, Elmantas Meilus, Antoni Urmański; [recenzantai Algirdas Antanas Baliulis, Bernadetta Manyš]. – Vilnius: Lietuvos istorijos institutas, 2021. – 351, [1] p.: faks., žml.

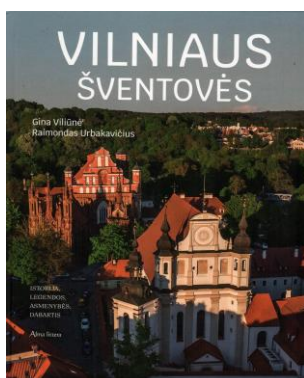
Knygoje publikuojami trys XVI–XVIII a. Vilniaus valdžios ir jo gyventojų sąrašai, svarbūs Vilniaus miesto istorijai ir gyventojų sociotopografijai tirti. Du šaltiniai, 1677 m. Vilniaus magdeburgijos jurisdikcijoje gyvenusių vilniečių pagalvės mokesčių mokėtojų sąrašas ir 1702 m. Vilniaus magdeburgijos gyventojų padūmės mokesčio mokėtojų knyga, atspindi miesto gyventojų sudėtį – juose nurodyti posesijų savininkai ir nuomininkai, jų verslai, amatai ir užsiėmimai. Trečiasis šaltinis – Vilniaus miesto 1516–1770 m. metinių burmistrų ir tarėjų sąrašas, kuriame 1516–1716 m. dažniausiai buvo įrašomi 2 burmistrai ir 4 tarėjai, o nuo XVIII a. antrojo dešimtmečio nurodoma ir daugiau renkamų pareigūnų – išdo ekonomai, pirklių bendrijos pirmininkai, įvairūs provizoriai.

Vilčinskis, Jonas Kazimieras. Vilniaus albumas = The Vilnius album: [katalogas-albumas] / Jonas Kazimieras Vilčinskis; [sudarytoja ir tekstų autorė Diana Streikuvienė]; [vertėja Aušra Simanavičiūtė]; [recenzantai Žyginas Būčys, Regimanta Stankevičienė]. – Vilnius: Lietuvos nacionalinis muziejus, [2021]. – 462, [2] p.: iliustr., faks., portr.

Lietuvos nacionalinis muziejus pristato visuomenei vieną svarbiausių XIX a. Lietuvos istorijos ir kultūros ikonografinių šaltinių – Jono Kazimiero Vilčinskio leistą Vilniaus albumą. Tai didžiausia ir žinomiausia XIX a. Lietuvos grafikos kolekcija.

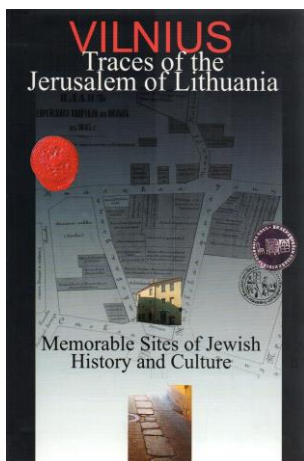
Leidinyje sudarytas Lietuvos nacionalinio muziejaus kolekcijos pagrindu, papildžius jį kitų Lietuvos muziejų, bibliotekų ir privačiuose rinkiniuose saugomais lakštais bei Varšuvos ir Krokuvos nacionalinių muziejų eksponatais, Varšuvos nacionalinės bibliotekos egzemplioriais. Knyga parengta kaip mokslinis katalogas-albumas, pirmenybę teikiant vaizdų publikavimui. Vaizdai albume suskirstyti į šešias pagrindines temas: architektūriniai peizažai, bažnytinė dailė, istoriniai įvykiai, literatūros ir muzikos kūrinių iliustracijos, portretai, istorijos paminklai.

Viliūnė, Gina. Vilniaus šventovės: istorija, legendos, asmenybės, dabartis / tekstų autorė Gina Viliūnė; nuotraukos Raimondo Urbakavičiaus. – Vilnius: Alma littera, 2021. – 367, [1] p.: iliustr.

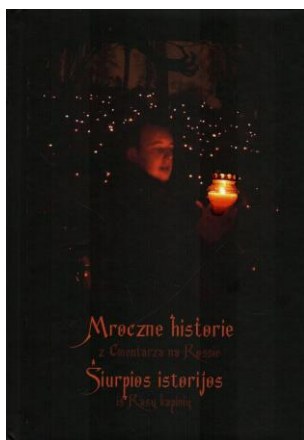
Knygoje chronologine tvarka pagal vyraujančią architektūros stilių pristatomi katalikų, evangelikų reformatų, evangelikų liuteronų, stačiatikių, Rytų apeigų katalikų, sentikių, žydų, karaimų maldos namai. Leidinyje pateikiama trumpa kiekvienos šventovės istorija, architektūra, legendos.

LEIDINIAI UŽSIENIO KALBOMIS

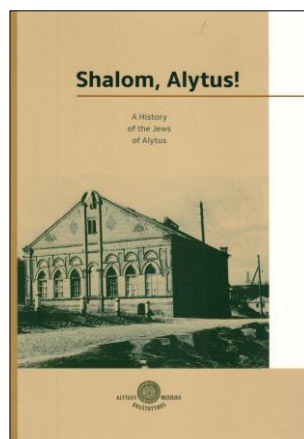
Guzenberg, Irina. Vilnius: traces of the Jerusalem of Lithuania: memorable sites of Jewish history and culture: a guidebook. – [Vilnius]: Pavilniai, [2021]. – 799, [1] p.: iliustr., faks., portr., žml.

Knygoje pristatomi 23 pėsčiųjų maršrutai po Lietuvos sostinės žydų istorines ir kultūrinės vietas, supažindinama su Vilniaus žydų bendruomenės raida nuo jos ištakų iki XX a. vidurio, pasakojama apie žymias asmenybes, tragiškus Antrojo pasaulinio karo įvykius. Gausiai iliustruotame leidinyje publikuojami dokumentai ir fotografijos iš archyvų, bibliotekų, muziejų ir asmeninių kolekcijų. Knygos priede pateikiamas Vilniaus gatvių pavadinimų įvairiais laikotarpiais sąrašas, asmenvardžių ir dalykinė rodyklės, trumpas terminų žodynelis.

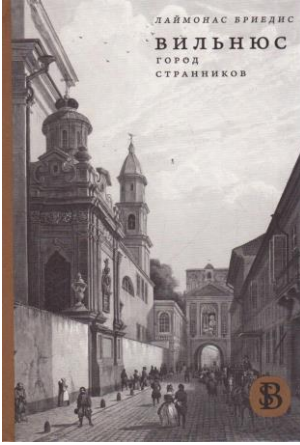
Mroczne historie z Cmentarza na Rossie = Šiurpios istorijos iš Rasų kapinių / [zebranie i opracowanie materiału: Dariusz Levicki]; [tłumaczenie na język litewski: Brigita Liachovič]; [szkice: Grigis Poliakas]. – Wilno [i.e. Kaišiadorys]: Printėja, 2021. – 143, [1] p.: iliustr.

Knygoje lenkų ir lietuvių kalbomis pasakojamos Vilniaus Rasų kapinėse tarpukaryje palaidotų tragiškai žuvusių žmonių istorijos.

Shalom, Alytus!: a history of the Jews of Alytus / [compiled by Vilmantas Dunderis and Vilma Jenčiulytė]; [text authors Vilmantas Dunderis, Margarita Janušonienė and Vilma Jenčiulytė]. – [Alytus]: Alytaus kraštotyros muziejus, [2021] ([Kaunas]: Indigo print). – 128 p.: iliustr., faks., portr.

Knygoje pateikiama 1918–1940 m. Alytaus miesto žydų bendruomenės istorija. Atskleidžiamas žydų bendruomenės vaidmuo miesto gyvenime: pagrindinės veiklos, kultūrinis ir visuomeninis gyvenimas, dalyvavimas kuriant Lietuvos valstybę ir Alytaus miestą. Aptariamos emigracijos, holokausto temos, pasakojamos holokaustą išgyvenusių žydų istorijos. Pristatoma Alytaus sinagogos istorija ir jos atgimimo etapai.

Бриедис, Лаймонас. Вильнюс: город странников / Лаймонас Бриедис; перевод с литовского Таисии Орал. – 2-е изд. – Москва: ИД Высшей школы экономики, 2021. – 334, [2] р.: илюстр., факс., žml.

Кnyгоje pasakojama apie daugiakultūrę Lietuvos sostinę nuo jos „gimimo Europoje“ XIV a. iki šių dienų. Vilnius kaip „geografinė asmenybė“ ir „istorinis herojus“ parodomas jį aplankusių kitataučių akimis. Remdamasis daugybe šaltinių įvairiomis kalbomis, autorius atskleidžia, koks buvo kartografinis, politinis ir kultūrinis miestas įvairiais istorijos laikotarpiais. Pagoniškos kunigaikštystės sostinė katalikų misionierių akimis; barokinis miestas Europos kartografo akimis; Lenkijos provincija garsaus keliautojo ir gamtininko Georgo Forsterio akimis; miestas per 1812 m. karą Vienos gydytojo Josefo Franko akimis; Vilnius kaip Rusijos imperijos dalis rusų klasikų Aleksandro Ostrovskio, Fiodoro Dostojevskio, Levo Tolstojaus akimis; okupuotas miestas Pirmojo pasaulinio karo metais vokiečių kareivio flanūro akimis; paslaptinis žydų Vilnius vokiečių rašytojo modernisto Alfredo Döblino akimis – tik dalis siužetų, įtrauktų į daugiabalsį pasakojimą apie Vilnių.